

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar, po pošti prejeman 1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto VIII.

V Celovcu 25. februarja 1889.

Štev. 4.

Ali res duhovniki nemajo nič govoriti o šoli?

Pogosto čuješ liberalce, ki pravijo, da duhovniki nemajo nič govoriti o šoli; tam naj ukazujejo samo šolske oblasti in pa učitelji. Ja, še celó šolske oblasti na Koroškem razkladajo šesti paragraf šolske postave tako, da duhovniki nemajo nič ugovarjati proti temu, ako se materna beseda v šoli zanemarja, češ da to pravico imajo samo „tisti, ki šolo uzdržujejo“. Ali je pa tako razlaganje postave pravo? Mi mislimo, da ne. Tudi župniki plačujejo davke in doklade od svojih posestev, toraj tudi oni pomagajo šole uzdržavati. Posebno pa se mora povdarjati, da je treba gledati na celo postavo, ne le na en sam paragraf. Koj prvi paragraf šolske postave pa pravi, da je namen ljudskih šol, mladino izrepati v versko-nravnem duhu. Da je pa poduk res versko-nraven, nad tem ima paziti sv. katoliška cerkev po oblasti, katero je prejela od samega Božjega Zveličarja, in katero jej vsaj deloma priznava tudi sedanja šolska postava, ker prepušča verski poduk duhovnikom, od cerkvene oblasti za to odločenim. Duhovniki pa vsi spoznajo, da otroka ni mogoče o veri podučevati v tujem jeziku, kterege ne razume; zato imajo čisto prav, da razlagajo verske resnice v materni besedi. V ta namen je pa potrebno, da znajo otroci tudi slovensko brati, sicer ne morejo brati in se učiti slovenskega katekizma. Ako tedaj kateheti vidijo, da se v šoli slovenščina tako na stran odrija, da otroci še brati ne znajo v materni besedi, potem se po vsej pravici pritožujejo. To pa vendar ne sme in ne more biti, da bi v tisti postavi en paragraf družega pobijal; šesti paragraf se ne sme tako razkladati, da bi nasprotoval prvemu. Če tedaj verski poduk ni drugače mogoč, kakor na podlagi maternega jezika, kar trdijo vsi kateheti in z njimi cerkvena oblast, potem je jasno, da je šesti paragraf omejen po prvem, in da se že vsled prvega paragrafa (brez ozira na čl. XIX. drž. osn. post.) materni jezik nikoli ne sme čisto izrinuti iz šole, vsaj brati se morajo otroci naučiti v svojem jeziku.

Pred vsem pa se nam je ozreti na visoki duhovniški poklic. Oni so vernikom postavljeni za dušne pastirje in so pri svoji vesti zavezani, prav podučevati jih v verskih resnicah, in to ne samo odraščene, ampak tudi otroke! „Učite vse narode!“ jim je zapovedal Kristus sam. Zato si je pa tudi sv. katoliška cerkev že od prvih časov štela v svojo dolžnost, mladino podučevati v ver-

skih resnicah in pravem krščanskem življenju, ona je ustanovila prve šole za mladino, in zato se po pravici imenuje „učiteljica narodov“. To oblast in dolžnost ima od samega Boga, in dokler je katoliška cerkev v naši državi veljavna in priznana, razume se samo po sebi, da se jej mora pustiti in priznati tudi tista pravica, ktere nikdar ne more pogrešati, namreč, da vodi in nadzoruje verski poduk. Ako tedaj duhovniki vidijo, da zavoljo preobilne nemščine verski poduk škodo trpi, nemajo samo pravice, ampak celó dolžnost, da se pritožijo in da tirjajo tako uravnane šole, da zamorejo dobro in uspešno učiti najimennitnejšo vednost o večnih resnicah.

Prevdarimo pa še to: V krajne šolske sovete se izvolijo včasih možje, ki sami niso nobene šole videli in ki morda še svojega imena podpisati ne znajo, in ti naj sklepajo, kakošna naj bo šola! Duhovniki pa so študirali male, srednje in visoke šole, oni dobro vejo, kaj šola premore in kaj ne premore; in ti naj bi ne smeli besedice spregovoriti o šoli! Ali ni to narobe svet? Ali se ne bo vsakemu v glavi zasvetilo, zakaj da liberalci tako odriavajo duhovščino iz šole? Kdor hoče vedeti, v kakem duhu hočejo liberalci šole osnovane imeti, ta naj bere dopis v zadnji števec „Mira“ „Od kod“? in v današnji številki dopis „Iz Celovške okolice“. Če svoje učitelje tako izrežajo, da očitno Boga tajijo, potem bo vsak vedel, koliko sme liberalcem verjeti, kedar lahkoverne ljudi tolažijo, da niso nasprotniki vere. Govori se, da je tisti župan, ko je mladega učitelja Boga tajiti slišal, zaklical: „Hvala Bogu, da je moja hči šoli že odrasla, Vam bi je ne dal v šolo!“ Tako bojo zaklicali vsi krščanski stariši, kedar enkrat spoznajo prave namene liberalcev, in po vsej deželi se bo čul le en klic: „Dajte nam versko šolo; postavite šolo pod cerkveno oblast!“

Sicer pa je naša misel taka, da šolskih preprirov ne bo prej konca, dokler se ne prenaredi šesti paragraf šolske postave. V sedanji obliki ga tako razkladajo in raztegujejo, da zdaj nasprotuje državnim osnovnim postavam (čl. 19.), zdaj zopet, kakor smo danes razložili, sami šolski postavi.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. V marsikteri občini na Koroškem so za slovensko šolo prosili, pa nikjer je niso dobili. Zakaj? Tega povedati se ne upamo, ker se bojimo, da bi morali napraviti te številke drugo izdajo. Opominjamo pa vse one, kateri so zastoj prosili za slovensko šolo, naj se hitro pritožijo pri

ministerstvu proti neugodni rešitvi prošnje. Uredništvo „Mira“ bo rado ustreglo vsakemu, ki hoče poizvedeti, kaj imajo prosilec za slov. šolo ukreniti, da pride pritožba na pravo mesto. Prosimo tudi vse one, ki so dozdaj prosili za slovenske šole, naj uredništvu „Mira“ hitro naznani: 1. kdaj so vložili prošnjo? 2. ali so dobili na prošnjo odgovor? 3. ali se je želji prosilcev vstreglo ali ne?

Iz Celovca. (Novi odvetnik dr. Šegula.) Že davno smo si Slovenci v Celovcu in okolici želeli svojega odvetnika ali pravdarskega doktorja, kateri bi bil Slovincem prijazen, kateri bi naš jezik dobro znal, in do kterega bi se lahko z zaupanjem obračali Slovenci in konservativni Nemci. Kako nam je tak potreben, skusili so že mnogi, v novejšem času na primer č. g. župnik L. Aleš iz Vetrinja. Od liberalnega Celovškega lista „Freie Stimmen“ lažnjivo in grdo napaden, je po celem Celovcu in Koroškem iskal odvetnika, da bi urednika tožil, pa noben odvetnik ni hotel pravde prevzeti, ker se vsi bojijo nemško-narodnega strahovanja. Moral je hiteti v Gradec, in še le tam se mu je posrečilo, dobiti si zagovornika. Zdaj smo pa vendar tako srečni, da smo dobili svojega odvetnika. To je g. dr. J. Šegula, ki je popolnoma zmožen našega, kakor tudi nemškega in laškega jezika in slovi kot izvrsten jurist ali pravnik in zagovornik. Odločil se je, da ostane v Celovcu. Pisarno odpre v hiši krških korarjev (Gurkerhaus), Pernhartove ulice št. 6., pri tleh na levo pri vhodu. — Gori omenjenega gospoda odvetnika tedaj najtopleje priporočamo č. duhovščini, vsem rodoljubom in sploh vsem koroškimi Slovincem. „Svoji k svojim!“

Iz Celovca. (Viljem in Rudolf.) Naši nasprotniki nas pri vsaki priložnosti sumničijo in črnijo pred svetom, da nismo cesarju zveti, da držimo z Rusom itd. Ubogim Slovincem pa kaj tacega še na misel ne pride. Nasprotno pa se med avstrijskimi Nemci opazuje že precej močno neko gibanje in mišljenje, ki nema nič okusa po avstrijskem domoljubju, nekteri pravijo, da diši močno po „Germaniji irredenti“. Posebno se v tem odlikuje tisti del protijudovske stranke, ktere prerok je Schönerer, potem pa takozvana „nemško-narodna stranka“, ki si med štajerskimi in koroškimi Nemci vedno več tal pridobiva. Zato se ni čuditi, da tukajšni list „Freie Stimmen“ nemškim vladarjem tako slavo poje. O smrti cesarja Viljema I. in za potovanja sedanjega cesarja Viljema II. v Avstrijo ni bilo v tem listu skor družega brati, kakor o teh tujih vladarjih, in člankar se je navdušil celo do stavka: „Nemčija je naša domovina“. Ko je stari Viljem umrl, napravili so Celovski „nemško-narodnjaki“ pri „Sandwirthu“ žalovalni shod (eine „Trauer-versammlung“) in so tugovali, da je bilo kaj. Ko je pa naš Rudolf umrl, jim žalost ni segla tako globoko v srce, le redke so bile črne zastave; na dan pogreba so bile prodajalnice odprte. Sicer pa je urednik Dobernik (o joj!) posredovalna oseba med Celovcem in Berlinom, kajti njemu se pošiljajo pruski groši za Koroške učitelje.

Iz Celovca. (Liberalna taktika in liberalna modrost.) Liberalci vseh dežel so si v tem podobni, da imajo zmirom veliko opraviti z

duhovniki, posebno pa s škofi. Neprestano jih podučujejo, kaj naj storijo in kaj naj opustijo. Pri teh naskokih pa se navadno razdelijo na dva kampa: eni škofa očitno in od spredaj napadajo v časnikih ter ščujajo ljudstvo zoper njega; drugi pa hodijo pri stranskih vratih v škofovo palačo, se globoko priklanajo in pravijo: „Ali čuje Vaša milost, kak vrišč in kak nemir je napravil ta ali ta duhovnik! Vsa dežela bo Vaši milosti hvaležna, ako (po naših željah) tega duhovnika kaznujete, in onega drugam prestavite!“ S kako logiko in modrostjo so oboroženi liberalni časnikarji, ki hočejo škofo podučevati, hočemo danes pokazati. Urednik Dobernik se jezi nad našim mil. g. knezoškofom, da so v Celovško bogoslovje sprejeli toliko Čehov, in jih pozivlja, naj skrbijo za naraščaj domačih duhovnikov. V tem pa mil. g. knezoškof ne potrebuje liberalnih svetov in naukov; saj ravno zato zidajo Marijanišče! In kdo najhuje pobija to napravo, kdo jo imenuje „Zwingburg“ in „Zwinguri“, kdo prigovarja občinam, naj nič ne dajo za Marijanišče? Ali mar ne ravno tisti list, ki škofa pozivlja, naj skrbi za domače duhovnike, da jih bo več?! Ali ni Marijanišče edini pomoček v ta namen? In ali niso liberalni časniki tisti, ki odvrčajo domače mladenče od duhovskega stanu? Kje je tukaj zdrava pamet?

Iz Celovške okolice. (Spet eden!) V poslednji številki „Mira“ se je pod napisom: „Od kod?“ poročalo od nekega še mlečnobradega nemškega učitelja, kateri je v pričo župana, nadučitelja in načelnika krajnega šolskega sveta očitno celo Boga tajil. Učitelj enake baže prebiva ne daleč od Celovca. Poslušajte, ktere besede je ta v znani gostilnici v Celovcu spregovoril: „Besser, wenn es gar keinen Pfaffen gäbe; jeder Glaube ist besser, als der katholische“. (Bolje, ko bi nobenega farja — menil je kat. duhovne — ne bilo; vsaka vera je boljša, kakor katoliška.) Otroci, kterim je ta človek za učitelja postavljen, so vsi katoliški. O ubogi slovenski otroci, ki za svojega učitelja takega moža imajo, kteremu je vsaka druga vera, tedaj tudi turška in ajdovska, boljši, kakor krščanska, katoliška. Kaj bi se zgodilo, ko bi vse ljudske šole take brezbožnike za učitelje imele? Zares veliko bolje, da nemajo nobenega učitelja, kakor takega volka; zakaj kakoršen učitelj, taki so tudi po navadi otroci. Ker pa so ravno sedanji učitelji večjidel ali brez vse vere ali pa ne topli in ne mrzli kristjani, se tedaj ni čuditi, da so tudi otroci sploh zmirom bolj razuzdani in nepokorni. Kdaj bo vendar prišel čas, ko bojo sedanje šole postale katoliške, da bodo imele v resnici katoliške učitelje! Ker ljudstvo le plačuje učitelje in uzdržuje šole, ima tedaj tudi gotovo pravico tirjati, da se otroci v šoli podučujejo v krščansko-katoliškem duhu, ne pa v duhu takih brezbožnih učiteljev, kakor je oni, ki stanuje blizu Celovca. Šola tistega kraja je skoz in skoz nemška, akoravno so otroci v ogromni večini slovenski. (Dostavek uredništva. Prosimo, naj se nam naznanijo vsi taki slučajji, da jih zvejo tudi naši državni poslanci!)

Iz Podkloštra. Koroški „bauernbund“ je spet pokazal, kakošna kri teče v njegovih žilah. Sklenil je namreč poslati ugovor ali protest zoper predlog poslanca dr. Ferjančiča i. dr., v kterem predlaga,

naj se prenapredi volilni red za državne volitve na Koroškem tako, da bo Slovincem bolj pravičen. Celovski vladni list, kateri zmiraj z vidnim veseljem prikimuje vsemu, kar se sklene zoper slovensko stvar in kar more Slovence razdražiti, tudi to novico prav vestno zabilježuje v svojih predalih.

Iz Tinj. (Ga že imajo!) Dopis v zadnjem „Miru“ „Od kod“ je bil važnega pomena. Ker je šolska oblast izvedela, da zadeva stvar našega mladega učitelja P., naredila je preiskavo 19. februarja. Priče so bile zaslišane od okrajnega šolskega nadzornika ter so natanko izpovedale, kar je poročal „Mir“ v omenjenem dopisu in omenili tudi še druge prestopke onega brezverskega učitelja. V Tinjah ni več obstanka za njega. Takemu človeku ne moremo brez skrbi v izgojo prepuščati svojih otrok. Namesto da bi jih učil, bi jih še kazil. Naj nese svojo veliko-nemško izobraženost prodajat svojim krvnim bratom, če kaj marajo za njo. Slavni c. kr. šolski svet pa prosimo, naj nam nikdar več ne pošilja tako brezvernih in nemških učiteljev za naše skoz in skoz katoliške in slovenske otroke!

Iz Štebna pri Zili. (Volitev šolskega sveta.) Kakor smo zmagali pri volitvi občinskega odbora, tako tudi pri volitvi krajnega šolskega sveta. Načelnik mu je Jernej Morič p. d. Šmajdik, pošten, pobožen mož in vnet Slovenec. V šolskem svetu pa so še: Gregor p. d. Ferlič, Janez Ferlič p. d. Zalitrar, Gašper Cvik p. d. Ofart in Janez Čojer p. d. Burger. Vsi so posestniki in mirni ter vsega spoštovanja vredni katoliški Slovenci. Liberalna nemškutarija je popolnoma omamljena; zgubila je oblast pri šoli in pri občini, in zdaj na tihem zdihuje in preliva mačje solze, nad č. g. župnikom Katnikom pa jezdari, ker jej ta gospod baje v to najbolj ugaja. „Fr. St.“ se zaganjajo v njega in bruhajo strastno jezo, a ves njihov trud je bob ob steno; mi sami najbolje vemo, kaj smo pridobili ž njim. Žalibog, da so se nam naše oči še le tako pozno odprle. Da bi bili mi Slovenci na Štebnu že prej dobro za dobro spoznali, bili bi gotovo za veliko več na boljem, nego pa smo. Naši liberalni nemški prijatelji so nas vedno le slepili, nas imeli za nazadnjake in nas pritiskali na steno, kjer in kedar so nas mogli. Sedaj pa, ko si hočemo sami pomagati in se osrečiti, nastalo je toliko kričanje v Dobernikovem lističu in škripanje z zobmi v liberalnem taboru, kar vse pa, povemo jim na vsa usta, nas čisto nič ne plaši.

Od D. M. na Jezeru. (Črna maša za cesarjevičem Rudolfom. — Družba sv. Mohora.) Tudi pri nas smo se vsi prestrašili, ko nam je došla žalostna novica o smrti ljubljene cesarjeviča Rudolfa. Črna maša smo imeli 7. febr., h ktereji so nas povabili g. župnik, da molimo za h ktereji ranjcega princa. Prišlo je mnogo ljudi, obdruženi odbor, šolarji in učitelji, in tudi vsi fužinski uradniki. — O drugi priliki pa so nam priljubljeni gosp. kaplan Velisicig prav lepo govorili o družbi sv. Mohora, svarili nas pred slabimi knjigami in časopisi, ter opominjali, da se upišemo v to slavno družbo, ki podaja Slovincem toliko lepih bukev. Naj bi si vsak rodoljub prizadeval, da se ta družba med nami še bolj razširi!

Od Jezera. (Naša šola.) Nam Jezerjanom je bila uradno obljubljena slovenska šola, vsaj v 1. in 2. letu. Pa obljuba je ostala na papirju. Ko

smo l. 1883. prosili slovenski šoli primernih šolskih knjig, dobili smo take, kakoršne imajo drugi Korošci, namreč večjidel nemške in nekaj slovensko-nemških. Šola z nemškimi učnimi bukvami se pa vendar ne more slovenska imenovati! Celih pet let smo nosili ta jarem, da smo se ga že naveličali. Dne 2. nov. 1888 je sklenil in podpisal naš občinski zastop enoglasno prošnjo na dež. šolski svet za slovensko šolo, tako da bi se nemščina učila počenši s 4. letom kot obligatni predmet. Enako prošnjo je odposlal tudi krajni šolski svet. Ker pa do danes nemamo še odgovora, zato že vidimo, da družega pomočka ni, kakor obrniti se do visokega ministerstva. Pri tej priliki ne morem zatajiti svojega začudenja, zakaj „Celovčanka“ o naši prošnji ni nič omenila, ko vendar tako vestno zapisuje vse nasprotne izjave! Ali Taaffejeva luč še ni prisijala do Celovca?

Iz Medgorij. (Naša podružnica sv. Cirila in Metoda.) Kolikor tudi ima naša podružnica hudih nasprotnikov, vendar lepo raste in se množi, da šteje že 96 družabnikov. To številko naj si dobro zapomnijo tisti liberalni Grabštanjci, ki mislijo, da imajo nas Medgorce že vse v svoji mavhi. Ker Vam o zadnjem zborovanju naše podružnice še nobeden ni poročal, hočem to v kratkem storiti jaz. Č. g. Fr. Treiber iz Celovca so nam kaj lepo razložili življenje našega svitlega cesarja. Potem smo zapeli cesarsko pesem s slava- in živio-klici na cesarja. Č. g. župnik Vidovic iz Radiš so posebno lepo govorili o življenju sv. Cirila in Metoda. Tudi č. g. dekan Wieser iz Grabštanja podali so nam lepih nauk. Ko so domači gospod pravila prebrali, sledila je národna veselica. Pele so se slovenske pesmi, in bili smo take volje, da so še stari možje rekli: „Kaj tacega v Medgorjah še nismo doživeli.“ Prihodnja veselica bo dne 24. februarja spet pri Martinu.

Iz Št. Lenarta pri sedmih studencih. (Ali naj bo nemščina obvezen (obligaten), ali neobvezen (neobligaten) predmet v slovenskih ljudskih šolah?) Kakor je znano čestitim „Mirovim“ bralcem, prosili smo mi Šent-Lenartčani meseca avgusta lanskega leta, da naj deželni šolski svet uredi našo šolo tako, da bode podlaga vsemu pouku slovenski jezik, nemščina pa se naj uči od četrtega šolskega leta kot neobvezen ali neobligaten predmet. Ker do decembra na to svojo prošnjo nismo dobili nobenega odgovora, potrkali smo zopet pri deželnem šolskem svetu v Celovcu in tirjali odgovor. Na to je prišel dne 17. januarja g. okrajni glavar Beljaški popoludne v Šent-Lenartsko šolo in dal tudi tje poklicati nekoliko kmetov, ki so bili podpisali omenjeno prošnjo. Kmetje — bilo jih je 36 — so pri tem „komisijonu“ dobro zastopali* svojo stvar in odločno zahtevali, da se naj šola uredi tako, da se bodo otroci prva tri leta učili le slovenski, od četrtega leta pa tudi nemški; povedali so tudi svojo željo o šestletni in nedeljski šoli. Natančen popis, kako se je vršil ta „komisijon“, hočem poslati drugokrat, danes hočem le povedati, kako je gosp. okrajni glavar zavil našo zahtevo, naj se nemščina poučuje kot neobvezen predmet. — Vprašal je: „Ali želite, da se bodo otroci učili le eno ali dve uri na teden nemščine, in to samo tisti, katerih stariši bodo posebej za to pro-

* Le dva kmeta sta preklicala svoj podpis.

sili, da pa bodo morali drugi otroci v tem, ko se bo učila nemščina, iz šole iti? Vsi kmetje so seveda rekli, da tega ne želijo. Ker je g. okrajni glavar tako razlagal besedo neobvezen (neobligaten), sem takoj po „komisijonu“ pogledal, kako je uredil gospod minister nemški pouk za šole na Štajerskem. Našel sem: Gosp. minister je ukazal, naj se uči nemščina kot neobvezen (neobligaten) predmet od četrtega leta naprej, in je dostavil: nemščine se morajo učiti vsi oni šolarji, katerih stariši niso v začetku šolskega leta posebej želeli, da se njihovi otroci naj ne učijo nemškega jezika. Torej ni treba prositi, da bi se otroci učili nemščine, ampak vsi se je morajo učiti, ako niso stariši v začetku šolskega leta izrekli, da nočejo, da bi se njihovi otroci učili nemščine. Tako je na Štajerskem, tako naj bo tudi na Koroškem. Slovenci vedó, da je dobro, ako se učijo otroci nemščine; kajti: „kolikor jezikov znaš, toliko človekov veljaš“. Težko torej, da bi kdo zahteval, naj se njegov otrok ne uči nemščine. Učili se je bodo vsi. Sedaj mi pa kdo poreče: Ako se bodo vsi otroci nemščine učili, potem je pač vse eno, ali je nemščina na naših ljudskih šolah obvezen (obligaten) ali neobvezen (neobligaten) predmet. Pa temu ni tako. Po § 19. temeljnih postav od 21. decembra 1867 se ne sme nobeden siliti k učenju drugega deželnega, pri nas torej nemškega jezika. Ako torej dopustimo, da se uvede v naše ljudske šole nemščina kot obvezen (obligaten) predmet, krušimo omenjeni, za nas prevažni § 19. in delamo proti postavi. — Mi torej nikakor ne smemo pustiti, da bi se naši otroci silili k učenju nemškega jezika; vsi pa bomo dopuščali, da se ga prostovoljno učijo potem, ko so se že v maternem jeziku nekoliko izurili. Kajti le na podlagi materinega jezika je mogoče, naučiti se tudi drugih jezikov.

Iz Št. Pavla na Zili. (Naš župnik in nemškutarji.) Naš obče priljubljeni in spoštovani župnik gosp. Fr. Katnik, ki oskrbuje tudi Št. Pavel, so našim nemškutarjem hud trn v peti. Zato jih v znanem liberalnem časniku „Freie Stimmen“ obirajo in grdijo skor v vsaki številki po večkrat in na različnih mestih. Očitajo jim, da „mir kalijo“ in prepir delajo. Mi pa vemo in lahko dokažemo, da je vse gola laž. Gospod so prijazni z vsakim človekom in ljubijo mir in edinstvo. Vsi jih radi imamo, in srečna je fara, ki ima tacega dušnega pastirja. Nemir delajo le liberalci in nemškutarji, ki vsacega preganjajo in obirajo, kdor noče v njih rog trobiti. To je resnica!

Od sv. Lovrenca na Kor. žel. (Národna veselica. — Liberalni dopisuni.) Naše bralno društvo je napravilo dne 27. jan. lepo národno veselico v gostilni g. Pernata. Posebno lepo je govoril vaš koroški rojak, g. drd. Rakež, ki se v Gradcu uči zdravilstva. Govoril je o poštenih dekletih, o pridnih gospodinjah in národnih materah slovenskih. V tem gospodu dobite Korošci prav uzornega rodoljuba! Po tem govoru se je prav dobro predstavljala šaloigra „Zakonska sol“ in konečno je sledila prosta zabava, pri kateri si slišal mnogo lepih napiitnic. — Nemškutarija se pri nas zmirom bolj zgublja in odmika. To pa tem huje peče nekatere nemškutarske sršene, ki zlivajo svoj žolč v „Deutsche Wacht“ in „Marburger Zeitung“. Eden od teh se je spravil nad našega národnega uči-

telja in posestnika g. P. S tem opravljanjem pa ne bo dopisun nič dosegel: mi poznamo in spoštujemo g. P. kot poštenega in marljivega moža, ki svojo službo vestno opravlja, zraven te pa se peča še s sadjarstvom ter poučuje v petju in godbi. O dopisunu pa drugega ne vemo, ko da brez uspeha vzdiguje nemškutarski voz, ki zvrnen v grabnu leži.

Iz Gradca. (Podpiralna zaloga za slovenske visokošolce.) Kakor na Dunaju, tako imajo tudi v Gradcu posebno društvo za podporo slovenskih študentov. Glavnica ima 7200 gld. v premoženju. Dohodkov je bilo lani 1176 gld., stroškov pa 1037 gld. Med podporniki najdemo kranjski in štajerski deželni zbor in slovenske posojilnice. Slovenski študentje se nahajajo navadno v veliki revščini, in skrb za vsakdanji kruh jim jemlje veselje do učenja, tako da marsikteri prej odstopi, ne da bi dokončal vse šole, in je potem sebi in drugim v nadlogo in žalost. Zato bi bilo pač želeto, da bi premožni Slovenci taka društva bolj podpirali. V Gradcu je načelnik podpornega društva g. dr. Krek, profesor visokih šol.

S Krasa na Primorskem. („Iskrice“.) „Mir“ je že naznanil, da so izšle „Iskrice“, zbirka povestij in pesmij za slovensko mladino; ni pa objavil, kje se dobivajo in kakošna jim je cena. Ker iskreno želimo, da bi se dobra in primerna knjiga med slovensko mladino obilo razširila, naznanjamo, da se „Iskrice“ dobé pri pisatelju g. Janku Lebanu, učitelju v Avberu pri Sežani na Primorskem, in sicer za 20 kr. (po pošti 25 kr.). O „Iskricah“ piše „Dom in Svet“: „Iskrice — kaj lična in mična knjižica, ki je povsem primerna otroškemu umu in srcu. Mogel sem se prepričati sam, kako je zadel pisatelj pravo stran. Nad vse hvalevredno je, da jasno kaže svoj namen: „obujati v mladih srcih iskro prave ljubezni do Boga, do milega jezika in národa našega.“ Zato srčno želimo svojemu marljivemu sotrudniku, da bi mu bilo mogoče izdati še več obširnejših zvezkov.“ — „Ljubljanski Zvon“ izjavlja o „Iskricah“: „Lična knjižica popolnoma ustreza blagemu svojemu namenu.“ — Profesor Anton Bezenšek, znani velečenjeni jugoslovanski pisatelj, sodi knjižico tako-le: „Iskrice“ so lepa in mična knjižica. To delce bode kaj koristilo našej mladini; iz njega se vidi, da jo je spisal mojster, ki pozna srca naše mladine, ki jih umeje oplemenovati z blagimi idejami in voditi k dobremu z lepimi primeri, vzetimi iz dostojnih jej slojev. „Slava!“ — Lehko bi naveli še, kako so drugi listi sodili Lebanove „Iskrice“; a bodi dovolj. Omenjamo samo še lista, ki ga je pisal slavni kritik Stritar g. pisatelju. „Iskrice“, piše g. Stritar, „so mi prav po volji: v primerni obliki podajajo otrokom, dobrih naukov, ter jim blažijo srce. Le tako dalje; želim vam lepega uspeha; Vam na veselje in národu na korist!“ — Naj bi se torej lična in mična knjižica obilo naročevala tudi med koroškimi Slovenci za ondešnjo mladino, kateri preti národna smrt. Knjižica jim bode izdaten lek proti istej. Kdor vzame 10 iztisov naenkrat, dobi jednega po vrhu. Gosp. Leban pa je pripravljen tudi ceno znižati, ako se knjižica v znatnem številu naroči. Torej, kdor hoče primerne berila za svoje otroke, obrni se do Janka Lebana, učitelja v Avberu pri Sežani na Primorskem!

Rodoljub.

Kaj dela politika.

V državnem zboru delajo postavo o skladiščih. — Gospodarski odsek pretresuje postavo zoper pijančevanje. — V proračunskem odseku se je dr. Tonkli potegnil za Kamniško in dolensko železnico. O prvi se bojo menda kmalu dogovorili; druga pa še ne pride tako kmalu, ker je minister rekel, da ima zdaj še veliko plačil za druge železnice. — Svitli cesar so se podali v Budapešt. — Svet se praša, kdo postane cesar, kedar svitli cesar Franc Jožef umrjejo? Največ se misli na princa Franca Ferdinanda, ki je sin cesarjevega brata, sedaj 26 let star in major pri konjici. Prvo pravico pa ima cesarjev brat Karol Ludvik, in njegov sin zamore cesarstvo le prevzeti, ako se oče odpove. — Delavskih zavarovalnic se napravi sedem: na Dunaju, v Pragi, v Brnu, v Levovu, v Solnogradu, v Gradcu in v Trstu. Poslednja za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo. — Tiszov ministerski stol se je začel majati. Madjari so zelo razdraženi na njega, ker je privolil v novo vojaško postavo. Pri tem je Tisza nedolžen; kajti on, hvala Bogu, še ni ogerski kralj. Ko so madjarske druhali v Pešti, Szegedinu in Kološvaru razsajale, prestrašil se je Tisza tako, da je začel na Dunaju moledovati, naj bi se vojna postava nekoliko olajšala, da bi se razdraženo ljudstvo potolažilo. S tem je pokazal, da nema več moči, brzdati razvajene svoje Madjare, in da tudi ti za-nj več ne marajo. Čeravno tedaj vladni listi pišejo, da Tisza še trdno stoji, ni jim preveč verjeti, njegova zvezda se je nagnila.

Na Francoskem rogovili še zmirom Boulanger, hodi po vsej deželi in nagovarja ljudi na svojo stran. Nekaj ima v mislih, pa kaj, tega ne pove nikomur. — Rusija zatrjuje, da hoče pri miru ostati in se v nobeno reč vtikati. Ruski listi hvalijo to politiko in pravijo, da Rusija ni imela nikoli nič dobička od tega, če se je mešala v evropske zadeve. Nekaj bo resnice na tem. — V Rimu je velika revščina med delavnim ljudstvom, ni dela in zaslужka. Zato se je zbralo več tisoč delavcev in v svoji obupnosti so divjali skozi mesto, pobijali okna, lomili stole in mize in napravili veliko škode, menda za milijon frankov. Potem so liko vojaki razgnali. 260 delavcev se polovili in zaprli. — Tudi na Francoskem vre med delavci in se je bati hudih novic. — V pomorskih mestih na Angleškem pa razsajajo mornarji tako, da jih je težko krotiti, ker Anglija ima le malo vojakov. To leto ne kaže dosti prida.

Gospodarske stvari.

Lahek pa gotov pripomoček zoper miši.
V kuhan, še kadeč se krompir vtakne se pol centimetra globoko navadnih žvepljenih klinčkov — kakih 20 do 30 v jednega. Izvlečejo se še-le čez nekaj časa ter se pri tem večkrat zasučejo. Potem se potrese krompir z moko ali sladkorjem. Navadno tako pripravljena vaba miši že prvo noč ukonča, Seveda se mora na to paziti, da se ta strupen krompir ne položi na kak kraj, kamor morejo psi in mačke priti.

Za poduk in kratek čas.

Romanje koroškega Slovenca v Rim I. 1888.

II. Bivanje v Rimu.

(Dalje.)

V pondeljek 16. aprila je bil sprejem avstrijskih romarjev pri sv. Očetu. Ker nam je bilo zaslišanje za dvanajsto uro napovedano, pridemo že ob devetih v Vatikan. Vatikan je ogromna papeževa palača, ali prav za prav celo mesto samih krasnih palač. Že od l. 1378. vedno narašča, in je tako narastel, da temu enakega nima nobeden cesar. V velikanskem poslopju se nahajate tudi dve krasni kapeli. Pa ne mislite si kapel, kakor pri nas. Precej prostorni cerkvi ste. V tem poslopju najdeš 20 dvorov, 200 stopnic in blizu 11.000 prostorov, v katerih okoli 2000 ljudi vedno prebiva. Vatikan smo le površno ogledali. Pa že iz tega, kar smo videli, spoznam, da če bi jaz hotel o znamenitostih in umetnostih sporočati, ktere se tukaj nahajajo, bi se lahko reklo: Slepce govori o lepoti barv. Belorumenih barv se laška vlada čudno boji. Zato jih po mestu okoli nismo nosili. Ko pa pridemo pred Vatikanska vrata, si jih s svetinjo vred na prsi pripnemo, in jo moško uderemo memo zunanjih stebrov v prostorni Vatikan. Najprej pokazemo vstopne karte Švicarjem, ki so res prav čudno oblečeni. Po nekoliko podobni so našim stražnikom (cilarjem) pri streljanju na tarčo. Po velikanskih marmornatih stopnicah se podamo v galerije in sobane, v katerih vidimo toliko krasne slike in podobe, da si svet lepših misliti ne more. Obiščemo tudi slovečo Sikstinovo kapelo, in da prepozno ne pridemo, se še za časa podamo v prostorno preddvorišče sv. Petra, v katerem se ima željno pričakovano zaslišanje vršiti. V velikanski prostor zamore čez 10.000 ljudi, pa že ob enajsti uri je bil tako prenapolnjen, da je bila tolika gnječa, kakoršne poprej še nisem skusil. Vtihotapilo se je med nas tudi silno veliko Lahov in Francozov. Ne vem, kako so ti ljudje memo obilno straž prišli, ker je bilo zaslišanje le za Avstrijance in Čehe. In kar se nam je najmanj dopadlo, je bilo to, da so vstopili mnogoštevilni rimski kleriki, mladi ljudje, ki imajo večkrat priložnost do sv. Očeta priti. Najbolj so nas nazaj potiskale ženske, ktere so sicer slabeje od nas, pa bolj trpežne. Nekterim teh Evinih sirot je prišlo slabo, da so jih morali na prosti zrak zanesti. Čudna kratkovidnost vatičanskih uradnikov, ki več ljudi v sobano spuščajo, kakor jih ta obseči zamore! V hudej gnječi smo že težko dočakovali papeževega prihoda. O poludne obstopi papežev tron mnogo cerkvenih in svetnih knezov, pa tudi druge visoke gospode. O pol ene se dá znamenje, da se sv. Oče bližajo. Nepremakljivo vse gleda na vrata, skoz ktere bi imeli priti. Pred menoj stoji nemški Golijat, nepremakljiv kot Peca, da sem tedaj papeža le slabo videl, ki so spremljani od 12 do 15 kardinalov in drugih dostojanstvenikov, civilnih in vojaških, lezli proti sedežu, ki je bil za njih osebno pripravljen. Bili so belo oblečeni s prekrasnim briljantnim križcem na prsih. Ko se prikažejo, se trese velikanska dvorana od slavoklicev, ki so se glasili v različnih jeziki; vse tako, kakor poprejšni četrtek v baziliki

sv. Petra. Ko se na prestol vsedejo, bere grof Pergen v laškem jeziku že znano pismo udanosti in otročjega spoštovanja. Sv. Oče tudi v laškem jeziku odgovorijo, kako pristréno jih veseli, da vidijo pri sebi toliko množico avstrijskih romarjev, ki so zvesti Bogu in cesarju. Dobrega našega cesarja tudi oni visoko čislajo. Očetovsko nas opominjajo zvestim biti cesarju. Z živo besedo nam tudi na srce pokladajo skrb za lepo izrejo krščanskih otrok. Naslednje nam še milo potožijo, da so jetnik v svoji lastni palači. Govor končajo z blagoslovom, kterega izrečejo érez nas, naše domače, in naslednje tudi érez vse spomenike, ktere smo za blagoslovljenje prinesli.

Ko so jim bili blizu prestola stoječi križec poljubili, ki je na njih čevljih, vzdignejo se sv. Oče, in kakor prišli, tako odišli, — z navdušenimi živio-klici od strani vseh romarjev. Kakor je želel sv. Pavel prvega papeža sv. Petra videti, in ga je videl, tako smo tudi mi želeli videti njegovega pravega naslednika Leona XIII. Videli smo jih dvakrat, in za to milost se zahvaljujemo Bogu, ki naj še mnogo, mnogo let ohrani, varuje, brani in blagoslavlja našega sv. Očeta papeža Leona XIII.!

(Dalje sledi.)

Smešničar.

Neki kramar na deželi je imel nad prodajal-nico sledeči napis: „Tukaj je na prodaj vsake vrste tržaško blago, papir in peresa, drva, premog in biči za voznike, špeh, suho meso, otroška obleka, stari čevlji in druge sladčice.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Iz vseh krajev dežele pridejo vesti, kako ljudstvo žaluje za cesarjevičem Rudolfom, kako slovesno se berejo črne maše za njim in kako prihaja mnogo žalujočega národa k tem žalostinkam. Na dan pogreba se je povsod zvonilo in razobešale so se črne zastave. — Iz Podgore dohaja nam vesela novica, da so naši zmagali pri volitvi za občinski odbor in šolski svet. Živio! — O zmagi v Štebnu poroča dopis. — Letos dobimo nov denar, namreč groše (po 5 kr.) iz nikla. To je hvalevredna novotarija, kajti sedanji komadi po 4 kr. so odročni tako glede teže, kakor glede veljave. — Okrajni sodnik v Kapli je postal g. dr. Globočnik. — Oderuha Regenfelderja v Celovcu so obsodili na tri mesece ječe in 50 gld. kazni. — Trije vandrovci so napadli posestnika Kosa iz Žitavevesi, ko je šel iz Doberlevesi domu, in ga oropali za 7 gld. Lepe reči se slišijo! — Nek stari mož je prišel v Beljak po 42 gld., pa je zbolel in umrl. Pred smrtjo to noč je spal v nekem hlevu in tam mu je bil ukraden ves denar. — V Velikovecu je odprl odvetniško pisarno g. dr. Messner, naš rojak in zvest Slovenec. Priporočamo ga vsem podjunskim rodoljubom. — Nekteri se bojijo, tožbe pisati slovenski, ker se nočejo sodnikom zameriti. To je pa prazen strah. Nek posestnik iz spodnjega Roža je pa pri Celovski deželni sodnji zmagal s slovensko pisano tožbo, katero mu je spisal rodoljubni g. dr. Hrašovec v Slov. Gradcu. — V Freibachu v spodnjem Rožu so hoteli napraviti nemški

šulferajn. Kumovali (za botre bili) so neki borštinar in nekaj posili-nemcev iz Galicije. Nekteri kmetje so se zapisali iz nevednosti. Ko so pa zvedeli, kaj ta reč pomeni, so tirjali svoj denar nazaj. Nekterim se je menda res nazaj dal. Tako iz cele „orts-gruppe“ ni bilo nič. Zato pa liberalni lističi nič ni poročal o tem mrtvorojenem detetu. — V Vogrnem polju pri Beljaku je nek mesarski pomočnik ubil svojega 80letnega očeta. Misli se, da ni bil pri pravi pameti. Morilec je ubežal, pa so ga na Tiroljskem že vjeli.

Na Kranjskem. „Duhovni pastir“ se imenuje po enkrat na mesec v Ljubljani izhajajoč homiletični list v slovenskem jeziku; vsak mesečni zvezek obsega povprek 4 pole. Ta list prinaša pridige, homilije, osnove za nedelje in praznike celega leta, priložnostne govore, homiletična zrna, ter času in duhovskim potrebam primerne priloge, ki so bogata zaloga za osnove pridig, krščanskih nauk in cerkvenih govorov sploh. Naročnina za celo leto znaša 4 gld., ki naj se po pridejani nakaznici blagovoli poslati opravištvu „Duhovnega Pastirja“, Katoliška bukvarna“ v Ljubljani, stolni trg št. 6. Zavolj pičlega prostora nam ni mogoče, obširnejši govoriti o tem v vsakem oziru izvrstnem listu, ki se sme meriti z najboljšimi nemškimi homiletičnimi listi. Ime urednikovo — izdaja ga namreč v slovenskem slovstvu dobro znani gospod Anton Kržič — in imena sodelovalcev, ktere smemo šteti za najboljšje cerkvene govornike, nam sami od sebe priporočajo ta izvrstni list. Slovenski duhovni! Tudi tukaj velja geslo „svoji k svojim“! Čemu segati po nemškem berilu, ako nam raste tako dobro zrno na domačih tleh! — Nek stari samec v Kranjski gori je podaril družbi sv. Cirila in Metoda 50 gld. Bog daj še več takih! — Slabo obnašali so se tisti Ljubljančani, ki so g. knezoškofu okna pobili. — Kranjska hranilnica je dala 300 gld. za reveže na dan, ko je bil cesarjevič Rudolf pokopan.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Č. g. Jul. Ruppnik je dobil faro Šmartin pri Beljaku in č. g. Jan. Amschl faro Št. Jakob v Lesah.

Posojilnica v Dravogradu

imela bo svoj redni občni zbor dne 4. sušca (marca, pustni pondeljek) ob 1. uri popoldne v hiši gosp. Rabiča. Tudi bralno društvo bo tisti dan tam zborovalo. Rodoljubi, pridite v obilnem številu!

Oba odbora.

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:		Sladko seno . . . 2 gld. 90 kr.
pšenica po . . . 5 gld. 10 kr.	rž . . . 3 " 70 "	kislo 2 " — "
ječmen . . . 3 " 30 "	oves 2 " 20 "	slama 2 " 20 "
hejda . . . 3 " 10 "	turšica . . . 3 " 40 "	meterski cent (100 kil).
pšeno . . . 7 " — "	proso . . . — " — "	Frišen špeh kl. — gld. 60 kr.
grah . . . — " — "	repica . . . — " 80 "	maslo 1 " — "
fižol, rudeči . 5 " 50 "		mast — " 75 "
		Navadni voli 100—120 gld.
		pitani voli . . . 120—140 "
		junci 60—120 "
		krave 60—120 "
		junice 50—70 "
		prešički 6—10 "

Pitani prešiči na vago po 42 do 44 kr. kila.

Listnica.

G. K. L. v Št. T. Dopis o misijonu v Vašej farnej cerkvi priobčili bodemo s posebnim veseljem v prihodnji številki. Za ta list je došel prepozno.

Vsem našim čč. podpornikom presrečna hvala!

Loterijske srečke od 16. februarja.

Gradec 16 71 86 89 39

Dunaj 29 69 86 8 59

Oglasila.

Hranilnica in posojilnica v Spodnjem Dravbregu posluje vsaki petek od 1. do 6. ure popoldne v hiši g. Rabiča. Za uloge daje $4\frac{1}{2}\%$, od posojil jemlje $5\frac{1}{2}\%$ obrestij. Posojilo dobi le zadržnik (ki je uplačal delež za 10 gld.). Vsak zavedni Slovenec na spodnjem Koroškem naj bi podpiral ta narodni zavod! **Odbor.**

Naznanilo.

Uljudno podpisani naznanja po tem potu slavnemu občinstvu, da je odprl svojo

advokaturno pisarno

v lastni hiši (na pošti) v Velikovcu.

Dr. Jos. Messner.

Kmetija, ki ima 12 orál sveta, njiv, travnikov, veliko sadja in gozda ali lesa, in dobro popravljeno zidano poljištvó, se prodá prostovoljno pod ugodnimi pogoji ali pa se prepusti v najem. — Več pove posestnik Ž m a v c a r na Rutah pri Medgorjah (pošta: Grabštanj).

Harmoniko,

kakoršne nobeden še nema, na šest tonov in šest molov, s palisandrovim lesom obloženo, ktera poje, kakor orglje, je podpisani izdelal in ima na prodaj. Ravno tako eno fisharmoniko, pripravno za organiste in učitelje. Jako po ceni. Jamčim na 5 let. Kdor drugo želi, mu jo naredim na več registrov. Na prodaj imam še več različnih glasil (instrumentov).

France Bajec,

urar v Ljubljani, št. Jakobski trg.

Prav dober kup se dobi:

pšenična moka
ržena moka
hejdova moka
turšična moka
riž
oluščen ječmen
suhi črešpeljni

svinjska mast
špoh
maslo
suho meso
svinjska bedra
klobase
droži

pri

RUPERT SARIA,

zaloga moke iz parnega mlina v Raabu,

v Celovcu, Burggasse št. 1.

Štajerski šilher.

Za prihodnje poletje priporočam kot najzdravejšo pijačo slavnoznani štajerski šilher iz Zazalske doline (Hochsausal), graščine Gleinstetten.

Blagovoljna naročila prosim dopošiljati na moje ime v Lipnico (Leibnitz) ali pa v Gleinstetten.

A. Čare, graščinski oskrbnik.

Lepa kmetija,

pol ure od Vrbskega jezera, blizo tam, kjer pojde nova Franc-Jožefova cesta mimo, ki meri 83 oralov skupaj ležečih, in sicer 45 oralov večinoma visokega lesa (gozda) in pašnikov, in 38 oralov njiv in travnikov, je na prodaj, ker gospodar odpotuje, in sicer za 12.000 gld. Kupec dobi dve hiši, dva obokana (velbana) hleva za 30—40 repov živine, amerikansko klet (hram) za led, tri vodnjake (studence), mlatilnico, šrot, rezalne stroje in drugo orodje, vse v dobrem stanu. Vsak pridelek se lahko in dobro prodá, ker je poleti ob jezeru toliko tujcev. Več pové

Ferd. Mussi,

trgovec v Celovcu, Burggasse št. 12.

Ferd. Mussi,

trgovec s tržaškim blagom v Celovcu,

Burggasse št. 12

(pri „plehastem sladkornem klobuku“)

priporoča za predpust in veliko noč svojo

pšenično moko št. 0

iz parnega mlina v zapečatenih vrečah (žakljih), po 25 kil vreča, kila po 17 kr., vreča zastonj.

Tudi ste po ceni na prodaj **dve železni blagajnici (kasi)**, varni proti ognju in tatovom.

Mast za usnje

in za svetlenje usnja, novo iznajdena od podpisane, preiskana po e. k. vojnem ministerstvu, potrjena in v porabo vojakom dovoljena. Na dalje e. k. izkl. privilegirana

svetilna tinktura za usnje

(olju podobno svetilno črnilo za usnje), ki se ne sme zamenjati z navadnim lakom, ki je od najviše vojaške oblasti prepovedan, tudi naj se ne zamenja z navadno apreturo za usnje ali navadnim svetilom (biksom). To oboje dela skorjo po usnji; moja tinktura pa zleze v usnje, ga osvetli in ne zgubi svoje črne svetlobe. Na vsaki flašici ali skatljji je ime moje firme:

J. Bendik in St. Valentin.

V Celovcu prodaja oboje trgovec Mussi, Burggasse; v Beljaku Ornelle. Šploh se dobi v vseh večih krajih.

Potrjilo.

Poveljstvo e. k. dragonskega polka cesar Ferdinand št. 4.

Gosp. Jakobu Bendiku v Št. Valentinu.

Enns, 12. sept. 1888.

Gorenje poveljstvo potrjuje, da se je rabila Vaša svetilna tinktura za usnje za svetlenje jermenovja od vigradi 1886 pri celem polku in da se je prav dobro obnesla brez vsake škode za usnje.

Wersebe, polkovnik.

Kdor hoče

brez težave zaslužiti mnogo denarja, pošlje naj svojo adresu upravnistvu tega lista v zapечатem pismu z nadpisom „zaslužek“.

Zdravniško naznanilo.

Deželni okrajni in fužinski zdravnik

Dr. Adolf Samitz
v Guštanju

je premenil svoje stanovanje in stanuje od 15. januarja v sosedni hiši pri gospoj Streicher. Tam bo uredil tudi svojo lastno lekarno (apoteko). Bolniki sprejemajo se od 8. do 12. ure dopoldne in od 1. do 6. ure popoldne. Kedar je huda potreba, je podpisani na pomoč pripravljen tudi razun teh ur, in tudi po noči. Čez zimo ne bo zdravil v svoji hiši v Doberlivesi, pač pa na vigrad in po leti vsako nedeljo. **Dr. Adolf Samitz.**

„Kmetovalec“

je edini slovenski, gospodarski list s podobami. „Kmetovalec“ izhaja dvakrat na mesec na celi poli. „Kmetovalec“ prinaša poljedelske, živinarske, vinarske in druge članke, gospodarske novice ter daje naročnikom svojim dobre gospodarske svete.

„Kmetovalec“ stoji na leto 2 gld., za gg. učitelje in knjižnice ljudskih šol pa le 1 gld.

Naročniki, ki vstopijo med letom, dobe vse izišle številke tistega letnika.

KMETOVALEC.
Hilstraven gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.
Uradno glasilo
za kmetijske družbe in vrhovne krajske
uprave.
Uredništvo: Gustav Polj. družba Ljubljana.
Izdavatelj: Dr. Adolf Samitz, Guštanj.

Kako sprijeti in dobiti svoje kmetije?
Kmetije so v naši državi skoro vsi pozabili. In to je velika žalost, ker kmetije so naša bogastva. Če jih imamo, imamo tudi denarja. Če jih nismo, imamo le revščino. Zato moramo kmetije sprijeti in dobiti. Kako to storiti, kaže v našem listu „Kmetovalec“. V njem so vsi sveti, ki jih potrebujemo, da dobimo svoje kmetije. Če jih nismo, imamo le revščino. Zato moramo kmetije sprijeti in dobiti. Kako to storiti, kaže v našem listu „Kmetovalec“.

„Vrtnar“

je list s podobami, ki prinaša sadjarske in sploh vrtnarske članke. „Vrtnarja“ dobe naročniki „Kmetovaleca“ zastonj.

Kovačnica je na prodaj ali pa se dá v najem. Stoji v prav lepem kraju in na stanovitni vodi, ki žene kladvo, takozvani „Hammer“. Več izve se pri upravnistvu „Mira“.

Zaloga

v Velikovškem predmestju v Celovcu šte. 28, nasproti topničarske kosarne,
in
na Žrelskem drevoredu šte. 28.

Špirit, rženo žganje in jesih „Grossnikove“ tovarne

trgovske hiše „Fr. Punčarča sinovi“ v Celovcu
priporočajo za tovarniške cene:

Kdor vzame najmenj 25 litrov:

špirit, močen najmenj 90%	liter po 62 kr.
rženo žganje, močno 50%	„ „ 35 „
„ „ „ 35%	„ „ 25 „
najfinejša „ jesihova esenca za jedi	„ „ 10 „
denaturiran špirit	„ „ 25 „

Na drobno v steklenicah od 1/4 litra navzgor:

špirit, močen najmenj 90%	liter po 70 kr.
rženo žganje, močno 50%	„ „ 40 „
„ „ „ 35%	„ „ 28 „
najfinejša „ jesihova esenca za jedi	„ „ 12 „
denaturiran špirit	„ „ 30 „

En del jesihove esence in dva dela vode daje najboljši jesih za jedi.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvspešneje s

Piccoli-jevo

Esenco za želodec,

koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenice za 1 gld. 26 kr.; poštno stroške trpé p. n. naročniki. — Te steklenice prodaja po 15 kr. eno na Koroškem: v Celovcu lekar

Thurnwald, v Pliberku Schmied, v Trgu (Feldkirchen) Zwerger, v Brežah (Friesach) Aichinger, v Špitalu Ebner, v Trbižu Siegel, v Beljaku

(Varstvena znamka.)

dr. Kumpf, Scholz, v Volspergu Hut, in večina lekarn na Kranjskem, Štajerskem, v Trstu, na Primorskem, v Istriji, Dalmaciji in v Tirolih.